

Bartoli Consilia, Quæstiones, & Tractatus

Bartolus

Lugduni, 1567

Tractatus de Excussionib. pignorum, editus per do. Bar. a. Saxoferrato in
vltimo anno vite sue.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96124](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96124)

nunc si heres. Sin autem non venit, iudex nihilominus recipiat testes prosequendo inquisitionem suam, argumen. C. de testib. l. si quando inuitos. C. de aduoc. dicitur. iud. l. laudabile. et non minus valebit, quod lis contestata non sit, cum fiat ad preparationem alterius questionis, et totaliter poterit expediri, argu. de libera. cau. l. liber. in fi. C. de adulter. l. quoniam Alexander. et d. l. si. ff. cert. peta. Potest enim fieri alio modo, scilicet vt iudex preconem seu executores ad inquirendu mittat, et referentur credatur, et ita iudex pronunciat quod bona excussa, et arg. d. hoc. C. de bis qui ad eccle. consu. l. presente. §. si tibi. et ff. mand. l. si madauro. et ff. de integ. res. l. diuis. et ff. de reb. eor. l. magis puto. §. ne tamen. C. de accus. l. ea quidem. sed argum. contra. C. de accus. l. libro vi. Sed consilium est, duo mittantur executores, cum in ore duorum vel trium stet omne verbum, vt in auth. de testib. in princip. et in auth. de defenso. ciui. §. ex punit. et arg. C. de bonis vacan. l. in. l. ibi tam ipsius, et c. ff. de ven. insp. l. i. §. et si quide. Super septimo et vltimo quero, quid si bona inueniuntur, sunt tamen in controuersia, erit ne locus hypothecarie, vel secunde conuentioni? Et videtur, quod si. ff. de re iudic. l. a diuo Pio. §. si super rebis. et C. quando fiscus, vel priu. ad. l. i. §. contra q non nisi conuictio an debitor possideat, et tunc bona capiuntur vt non sit locus hypothecarie vel secunde conuentioni, quoad conuincas ab eo, in possideat aduersarius, et tunc sit locus hypothecary vt d. a diuo Pio, argu. in auth. de si deluso. §. sed neg. Sed quid si inueniatur pro parte soluendo pro parte no excussione facta? Et nihilominus etiam loci hypothecarie in reliquum debitum, sed arg. ff. de verbo. signi. l. soluendo esse. Sed an de hac discussione sit facienda fides ante litem contestatam in hypothecaria si exigatur? Et videtur, quod si: quia est dilatoria, de qua ante litem contestatam est cognoscendum, vt C. de proba. l. exceptionem, et factio pro hoc d. in. si cert. peta. et quod not. ff. de except. l. exceptiones. j. circa. fin. C. Sed nunquid valeat sententia, excussione non facta, arg. quod sic. C. de appell. l. i. §. Item nunquid in tacita tantum, an in expressa habeat locum excussio, no in authent. de fideiuss. §. quod autem de cetero, et melius in dicta l. magis. Sed pone quod sunt plures emptores rerum obligatarum, an iste qui conuenitur, poterit excipere de alijs conueniendis pro parte virili? Videtur, quod sic, d. l. magis. Sed contrarium est, vt ibi no, argu. ad hoc C. si vnus ex pluribus appellauerit, l. h. et arg. C. de distractio. pig. l. creditor, et qz causa pignoris est indiuisus, ff. de euctio. l. rem hereditariam. C. Sed pone, quod mulier, renunciat iuri hypothecario in contractu alienationis facte marito, nunquid si agat aduersus alios possessores rerum mariti deducatur quod deducere potuisset ab alijs? Videtur etiam quod sic, An facta excussione et pronuncia-tione possit excipi, de debito, locumplete conueniendo? Et videtur, quod non, quia tam iudicatum est, et res iudicata habetur pro veritate, ff. de statu hominum. l. ingenuum, et obstat exceptio si pfectus sit alias non, quia res inter alios, et ff. de re iudicata, l. sepe, in princip. nisi vel per gratiam vel per sortem iudicatum fuerit. C. quando pronon. non est neces. l. venales sententias. C. Sed quid si dicatur auctas esse facultates post pronuncia-tionem excussionis? Videtur quod nihilominus procedatur in hypothecaria, arg. qui satis. cog. l. pen. et conueniri potest, vt in aut. de fideiuss. §. i. et no. C. de pig. authent. hoc si debitor, l. aus Deo. Bart. a Saroferrato.

ADDITIONES.

a Tbo. D. Tractatus de excussionib. pignorum. Istum tract. inueni in v. lib. consil. diuerso. do. t. in fo. xvi. et alias p tracta. Bart. fuit impressus per magistrum Henricum de Colonia in simul cum alijs tract. videlicet sequestro. Angel. de Peru. et Bart. de sano, quomodo probet negatua et de exceptioibus impediens litem ingressum, et de positionibus, vbi dicitur etiam quod fuit compositus per Bartol. vltimo anno vite sue. Aduertendum tamen puto quod aliqui attribunt istum tract. Jac. Butr. quia etiam ipse composuit tract. excussionum, quem alle Ange. de Are. in §. item si quis in fraudem. In l. i. t. de actionibus, habeo etiam istum tract. in vol. consil. Angel. manu scripto, vbi iste tract. attribuit Jacob. de Aret. tamen iste tract. in libris antiquis manu scriptis attribuit Bart. Et de materia vide plene per Joan. Bert. in suo reper. in ver. discussio. et per Alexan. in l. decem. ff. de verbo. obliga. in consil. lxxij. incip. in causa appellationis, et consil. lxxv. incip. ponderatis bis, de quibus volumine vi. et in consil. lxxvij. in iij volum. incipien. in causa que vertitur, et Angel. de Aret. in dicto §. item si quis in fraudem, et per do. Jac. in d. l. decem. et in l. si in princip. et ibi scripsit si fieri peta.

b Pronunciatio. Vide Ange. de Are. et plene in §. item, si quis in fraudem. In l. i. t. de actionibus, et ibi vide plene de ista materia, excussio.

Tractatus Dom. Bartoli a Saroferrato de Questionibus.

Questionibus

plenus tractatus videtur esse in qstio, et q plene possunt tractari, et que non, qualiter in qstio, seu qstio fieri debeat, siue qstio moderata, habet q sunt comica et q qstio sunt boies totandi, et ex qstio qstio q opoteat pcedere qstio, et qstio qstio effectus. Item formatio qstio dam vtiles, et frequentes questiones super predictis, et vt videtur bus immodice sententibus aliqui vt perites imponatur pntia da sunt quinque. Primum est, q iudices qui de aliquo qstio habere intendunt, ante oia debeant iuris et humanitatis considerationem, et non facile ad tormenta possint, nec pnt quantuqz habere pntendunt, vt similia argumta ad qstio accedant, si aliqua leuioi via poterit oblecti criminis, vt reperitur ff. eod. l. diuis. et ff. resp. l. edicti. C. eod. l. quos Secundum vero, quod non de aliquo leui causa nec de aliquo leui crimine, nec in differenter de quibus, scilicet pntes et sunt sufficientia ad tormenta habenda, tunc enim quibet iudicis est reus, cu suspit, tunc est, et iudicia pntes vt similia talia q sola confessio, et talia q sola torquendi necessitas esse videtur vt ff. eod. l. i. h. respon. Quartum vero q in questionibus non est quis repetendus nisi duo concurrant, scilicet q non fuerint niant iudicia, et q in tormentis iudices corpulq durauerint ff. eod. l. vnus. §. i. Quintum vero iudices tunc temeritate tormento tenent, vt tormenta de aliquo non faciant immitti, nec quantum postulerit accusatio sed prout moderate rationis temperamenta desiderant, adeo quod tortus innoc. nte vel supponi conferretur, vt ff. eod. l. de minore. §. tormenta. l. questionibus. dum. ff. eod. alias tenetur de iniuria, vt ff. de iniur. l. i. §. qd et de beonem. §. questionem, ibi tormenta. Questio autem scilicet, Questio est inquisitio quedam ad inueniendum verum per tormenta et corporis dolorem. Ista igitur interrogatio vel litem territio pertinet ad hoc et dictum, ff. de iniur. l. item quid la beonem. §. ad huc aduersus. ff. ad Sillan. l. i. §. questionem. Que persone possunt torqueri? que non? Et certe torqueri possunt tam liberi, quam serui, et liberi et fratiliberit ff. eod. l. i. et libero. et l. diuis. et tam masculi quam femine, nisi sint pregnantes, vt ff. de pel. pignatibus. et quomodo quis contrarium dixerunt, die indubitanter liberis boies tam et ipsos quam in alios posse, torqueri, vt ff. eod. l. ex libero pntes in l. vnus. §. testes. et C. ad l. Romel. de fal. l. scire. l. si non curio, et ff. de re mil. l. pndictos, et in auth. vt iudicet sine opo quo supra. in §. opndit enim, et C. eod. l. milites, vbi indubitanter quitur, et quo ad crimina, et quo ad personas cuiusdam conditionis, excepto quod psonas in dignitate positas, tunc non permittit, vt C. de infam. nullam estimationem in infamis, et de hoc, et C. de assessori. l. nullus, ad finem. Omnia supponit vbi loquuntur et questionibus habendis de liberis bonis, et cetera pntur quedam persone, quas sus torqueri non permittit. Quidam propter etates, vt minor, et iij. annou, torqueri non potest, sed potest ferula cedi, et terri corrigia vel virgis leui ad eandam veritatem, probatur ff. ad Sillan. l. i. §. impubes, et l. pntur, et ff. de questionib. l. de minore. §. i. et d. ex libero. §. h. et decrepitis subuenitur, vt non torquentur. Sed que dicuntur ista etas decrepita, cui debeat subueniri? Respondet, vbi Sill. l. h. §. ignoscitur. Hec in dignitate possit non torqueri, et eminetissimi indices milites, decuriones, filij, et nepotes pntetozu vt in eos aliqua pndoris macula non detegatur, et coll. diuo at Sarco et l. decuriones, et l. milites, et ff. de decurionibus. Sed in quibusdam criminibus dignitas non prebet excusationem, nec etia minor etas, vt non torquentur, vt in crimine leuissimo stas, et in pditoribus, et in quibusdam alijs, vt ff. eod. l. de minore. §. i. et libero. §. i. ff. eod. ff. de re mil. l. delectorem, §. i. quos pditores, et decuriones in alio casu torquentur, cu querit de fide instrumentorum que ante decurionatum fecerant, vt l. i. §. quis decurio, C. ad legem Romel. de fal. Item mulieres, et sint pregnantes, torqueri non possunt, pregnantis, ff. de pen. Qualiter autem debeat inquisitio fieri, et cum quo moderato se sint habenda tormenta? Die non esse immente b habenda tormenta